Organisatie en legervorming en de discussie

De artikelenserie over organisatie en legervorming van de hand van majoor De Vries (*Mil. Spect.* **154**(1985)(9,10,11)) is — zo is gebleken — door zeer velen gelezen en intensief becommentarieerd en/of aangevuld. Een dergelijke belangstelling uit het vakgebied is, niet in de laatste plaats voor de scribent, verheugend. Het commentaar was bovendien grondig, duidde veelal op een nauwkeurige bestudering van de artikelen en bood de gelegenheid in een aantal gevallen dieper op bepaalde aspecten in te gaan. De verkregen aandacht stemt de redactie tot tevredenheid en is voor de lezer wellicht een aansporing te komen tot creatief denken èn schrijven.

Het tijdstip lijkt nu echter te zijn gekomen de discussie over organisatie en legervorming te stoppen, ongeveer driekwart jaar na het verschijnen van het eerste artikel onder die titel. Het is niet de bedoeling in ons militaire vakblad onderwerpen van het hoogste abstracte niveau tot op het kleinste detail te behandelen; de artikelen zijn veelal probleemsignalerend en — naar wordt gehoopt — richtinggevend voor, dan wel bijdragend aan, een mogelijke oplossing voor het geschetste probleem. Dat betekent dat in dit geval bij de door maj. De Vries gekozen ,,bottom up"-benadering een aantal elementen, de organisatie en legervorming betreffende, niet aan de orde is gesteld. Elementen die bij een ,,top down"-benadering zeker aandacht zouden hebben verdiend en ook zouden hebben gekregen. De vraag doet zich echter voor of een van beide methoden de voorkeur verdient, of dat maximaal rendement zou zijn verkregen door toepassing van een combinatie van beide systemen? De waarheid ligt immers vaak in het midden. In nauw verband hiermee kan de vraag worden gesteld tot op welk niveau de ,,bottom-up"-benadering nog zinvol is: compagnie, bataljon, brigade of hoger? Voorts kan men zich afvragen of die methode bij alle soorten eenheden bruikbaar is om tot een optimale organisatiestructuur van taken en middelen te komen. Kortom (onbeantwoorde) vragen genoeg.

Uit de systeemtheorie, die algemeen toepasbaar is en waaruit ook het militaire besluitvormingsproces stamt, zou men kunnen afleiden dat de ,,top down"-benadering geschikter is voor de probleemanalyse, waarbij tussen de dan gecreëerde deelproblemen de samenhang is verzekerd. Vervolgens zou een ,,bottom up"-benadering de praktische invulling kunnen geven met een toetsing aan de bruikbaarheid.

Ook de inbreng van andere aspecten zoals de menselijke factor, de personeelstekorten en de budgetbeperking zouden in een systematische benadering aan hun trekken kunnen komen. Een dergelijke volledige benadering leent zich evenwel niet tot publikatie in ons tijdschrift, alleen al gezien de omvang van zo'n artikel dat dan de vorm en inhoud zal aannemen van een memorandum of stafstudie. Schrijver heeft met zijn benadering, waarbij hij stelde niet te pretenderen compleet te zijn, de lezer — hopen wij — tot nadenken gebracht. De creativiteit die is tentoongespreid verdient waardering en navolging. Dat is evenwel niet altijd even gemakkelijk. Dergelijke stellingnamen en ideeën betreffen vaak lange-termijnvisies en -oplossingen waaraan een organisatie ,,nog niet toe is". In die gevallen moeten immers gebaande paden worden verlaten en van huidige opvattingen afwijkende ideeën worden gepresenteerd. Dank zij een dergelijke handelwijze start echter de verdere ontwikkeling van een organisatie, begint verdere aanpassing, verandering en vernieuwing. Goede discussies en een gedegen toetsing moeten aantonen of het ook verbeteringen zijn. Maar de ideeën moeten er eerst zijn!

De nieuwe gevechtshandleiding, met name het hoofdstuk het verdedigend gevecht, roept vragen op over de wenselijke organisatie, de initiële en verdere opleidingen van het beroeps- en reservepersoneel, de frequentie van herhalingsoefeningen en bezinning over het fenomeen RIM-eenheden; de Militaire Spectator berichtte hierover reeds. De aangedragen aanpassing van de organisatie en legervorming van het Nederlandse legerkorps kan een — wellicht gedeeltelijke — oplossing bieden voor de zeker bestaande en onderkende problemen. Het geleverde commentaar heeft overigens duidelijk gemaakt dat de voorgestane opvattingen in een aantal gevallen kunnen worden verbeterd. Wellicht dat later, en eventueel in een ander kader, door u verder mogelijkheden en/of aanvullingen aan de orde kunnen worden gesteld.

Een woord van dank gaat uit naar de auteur en naar allen die zich in woord en geschrift metterdaad met de discussie hebben beziggehouden.